

11. Oktatás

Fogalmi meghatározások (hagyományos):

Oktatás: A felnőttkorban betöltendő szerepekhez szükséges ismeretek átadása

Nevelés: normák és értékek átadása (a személyiség fejlesztése)

Mutatói:

- iskolai végzettségi arányszámok:
a megfelelő korú népesség mekkora része ért el különböző iskolai végzettségi szinteket
- beiskolázási arányszámok:
a megfelelő korú népesség hány százaléka tanul a különböző szintű iskolákban

Az oktatás szerepe a társadalomban:

- Az iparosodás előtt az oktatásnak kisebb szerepe volt; a gyermekek a helyi közösségekben (pl. család) sajátították el azokat az ismereteket, amelyek a társadalomba való integrációt elősegítették.
- Az iparosodással egyre több ismeretre lett szükség. Az iskolai végzettség egyre inkább meghatározza az esélyeket a foglalkozási életpályán.

Milyen az iskola szerepe a mai fejlett társadalmakban?

Két álláspont:

- **1.) Az iskola szerepe pozitív.**

A műszaki és gazdasági fejlődéssel párhuzamosan nő az iskola szerepe, mert az emberek csak magas fokú képzések segítségével képesek használni az egyre bonyolultabb termelőeszközöket és csak így képesek alkalmazkodni a gyorsan változó feltételekhez.

- **2.) Az iskola tevékenysége negatív következményekkel is jár** (pl. Bourdieu)

Valójában kijelöli a tanulók helyét a társadalomban és be is láttatja velük, hogy csak arra alkalmasak, amire az iskolai eredményeik predesztinálják őket. Az alsóbb rétegekből származók nagy részét visszatartják attól, hogy az elitbe emelkedjenek, így az iskola tulajdonképpen a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelését végzi.

- Miller: „papírkórság” ; számos munkához nem lenne szükség a kívánt iskolai végzettségre, de mégis megkövetelik

- Ivan Illich: Bírálja a kötelező tanterves rendszert, mely elcsökevényesíti az egyéni kezdeményezőkészséget a saját motivációra épülő tanulásnak kell felváltania.

Nemzetközi és hazai tendenciák

- A fejlett országokban az 50-es évektől oktatási robbanás.
A gazdasági fejlődéshez nagymértékben hozzájárult.
- Magyarországon a II. világháború után szintén gyors növekedés,
mely a 70-es években megtorpan, majd a rendszerváltás után újra felgyorsul.
- A minőséget illetően azonban problémák (PISA-vizsgálatok)